

Slika z otoka Nova Zelandija, katerega je obiskal zadnje dni grozen potres. Na sliki vidimo kipeče vroče vrelce, katere občudujejo kot naravno čudo.

Ženski otok. Kapitan Wilson, ki se je vrnil z dolgega potovanja po Tihem Oceanu, pripoveduje, da je otok Rotuna v Fidžijski skupini menda edino žensko kraljestvo na svetu. Glavar je ženska in samo ženske smejo postati starešine. Na otoku vlada vzoren red. Alkohol je strogo prepovedan in so si morali Wilsonovi mornarji tolažiti željo samo s kokosovim mlekom. Moški na Rotumi nimajo prav za prav nobenega posla in nobene skrbi razven za lastno lepoto, si mažejo usta z rdečilom in si izdelujejo vedno nov nakit iz školjk ali perja. Za kos mila so pohujali mornarjem zvrhan voz kokosovih orehov.

Hladnokrven mož. V praški kliniki profesorja Schlofferja je ležal neki seljak iz Poboranov. Imel je zastrupljene krvi na nogi in bolezen se je znatno poslabšala. da so zdravniki začeli misliti na amputacijo. Hoteli so ga pripraviti na težko operacijo in sam profesor Schloffer je prišel k njegovi postelji ter mu prav previdno sporočil, da mu bodo morali odrezati levo nogo. Profesor je ob enem vprašal, da li naj to sporoče njegovi rodbini. Na vsesplošno začudenje pa je kmet ostal popolnoma ravnodušen in je mirno dejal: »Na, kar mora biti, mora biti. Le režite. Domov pa pišite, naj mi dajo popraviti samo desni škorenj.«

Pri ljudeh z neravnim delovanjem srca povzroči kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice, če ga popijete vsak dan zjutraj na tešče, lagodno, milo iztrebljenje črevesja. Zdravniki za srčne bolezni so prišli do rezultata, da učinkuje »Franz Josefova« voda tudi pri težkih oblikah srčne hibe sigurno in brez vsake nepravilnosti. »Franz Josefova« voda se dobiva v vseh lekarnah in drogerijah ter špecerijskih trgovinah. 9

*

Milijonar v džungli.

Dva ameriška odvetnika sta opremila veliko ekspedicijo in jo odpotovanja v južno Ameriko v angleški Honduras. Ekspedicija ima nalogo: Poiskati izginulega posestnika milijonskega premoženja, ki je izginil pred 18 leti

neznano kam, vendar pa je znano, da nikakor ni mrtev.

Gre za gotovega Josipa Martin, ki je zapustil v Memfisu ob Tennes jezeru velikansko premoženje, ki se pomiče po bankah in je znatno naraslo po obrestih.

Premoženje je od strani postavnih dedičev nedotakljivo, dokler ne bo izstavljeno uradno potrdilo, da je milijonar res mrtev.

Zadnje poročilo o izginulem milijonarju izvira iz Londona leta 1913. Tam se je mudil omenjeni, da bi se pogajal z angleško vlado glede neke plantaže v Honduras. Podal se je nato resnično v džunglo, a od tedaj ga ni videl nikdo več. V New-Orleansu so bili prepričani, da je v divjini smrtno ponesrečil. Pred kratkem so dognali, da so ga videli v Quinto Roo, v zelo zakotnem okraju Mehike.

Postal je čudak, ki noče imeti nobenih stikov z belokožci in se rajši podi

po džunglah, nego bi se vozil v avtomobilu po velemestih.

Ako so resnična poročila o njem, ki so zbrana v glavnem mestu Mehike, vzdržuje pobegli milijonar v džungli majhen indijanski harem, kjer vlada v pragozdu kakor kak kralj.

Beli kulturi se je odtujil toliko, da je popolnoma prevzel navade tamošnjih domačinov. Njegovi beli spremljevalci, ki so mu bili sledili v džunglo, so že vsi pomrli.

Ekspedicija bo sedaj poskusila, izslediti milijonarja in ga pregovoriti na povrnitev, ali pa ga pripraviti do odstopa premoženja v korist sorodnikom.

Kak uspeh bo rodilo podjetje, bomo po vrnitvi ekspedicije poročali.

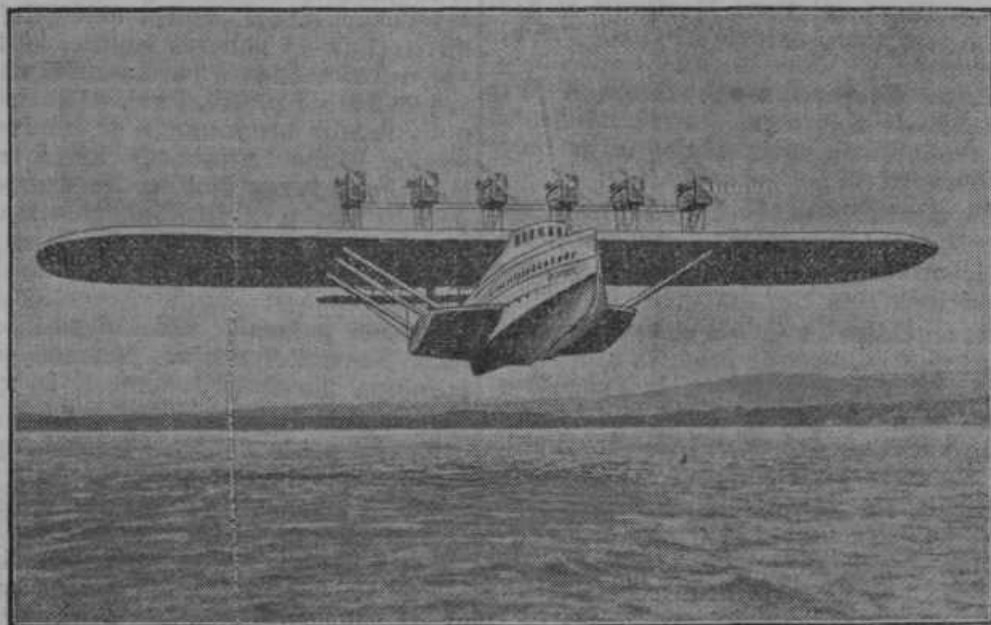
*

G. ban o davku na vprežno živino in o kuluku.

G. ban dr. Drago Marušič je prvo zasedanje banskega sveta zaključil 29. januarja z nagovorom, v katerem je rekel med drugim:

»Dve postavki sta, glede katerih so se slišali ugovori: davek na vprežno živino in kuluk. Predvsem smo hoteli in želeli, da naš mali človek z davkom na vprežno živino ne bode prizadet. S tem davkom bodo prizadeti samo posestniki, ki imajo po dva ali več konj. Ako kdo redi dva konja ali tri vole, mora že biti srednji posestnik, ki mu ne bo tako težko, preboleti onega malenkostnega davka, ki ga bo moral plačati od svoje vprežne živine. To bo prebolel tem lažje, ako ga vzgojimo tako, da se bo zavedal, da ni samo avtomobilist oni, ki mora plačevati za naše ceste ogromne zneske, ampak da mora prispevati za naše ceste vsakdo, ki jih

Največje nemško letalo »Do X« na potu iz Evrope v Ameriko. Dne 31. januarja se je dvignil po požaru popravljeni aeroplan v Lisaboni v zrak in pristal pri poletu v Ameriko na otoku Madeira, kjer zopet popravljajo poškodbe in nedostatke.

izrablja, četudi v manjši meri. Druga stvar je kuluk. Danes še ne moremo reči, kakšen bo njegov finačni uspeh. Izjavljam pa, da bomo dajatve za kuluk, v kolikor nam bodo dopuščale finančne možnosti, znižali na minimum (najmanjše). Pogoji za to je, da nam bo država dala dotacije (svote), ki so predvidene v proračunu. Ako bomo te svote dobili, in ako bo naš proračun odobren v obliki, kakor je predložen, potem upam, da se bomo mogli zadovoljiti samo z enodnevnim kulukom. V zakonu samem je predvidena možnost, da se takrat, kadar bodo ceste dobro urejene, kuluk lahko zopet odpravi. Upam, da bodo po tem proračunu pri nas ceste že tako dobro urejene, da že bomo drugo leto lahko zahtevali, da se kuluk odpravi.«

*

Davek na neoženjene osebe.

Z zakonom od 15. 12. 1930, Uradni l. št. 4 z dne 15. 1. 1931, se je upeljal z začetkom dne 1. 1. 1931 novi davek na samce, ki ga bodo plačevali vsi neoženjeni ali pravnomočno ločeni moški in vdovci, ki prebivajo stalno v mestih, trgih in krajih s sedežem sreskih poljvarstev.

Ta davek znaša od 30 do 35 let starosti 50% od dopolnilnega davka; od 35 do 40 let starosti 40% od dopolnilnega davka; od 40 do 50 let starosti 25% od dopolnilnega davka; od 50 do 60 let starosti 10% od dopolnilnega davka.

Kakor znano, se pobira dopolnilni davek k osnovnemu davku, to je na: zemljarino, zgradarino, pridobnino in rentnino. Dopolnilni davek davek na zemljarino se odmerja še le od katastrof donosa 2000 Din z 2%, pod ta donos ni dopolnilnega davka in torej tudi ne davka na samce. Pri drugih davščinah je vsaki znesek podvržen dopolnilnemu davku. Pri novih hišah, ki so začasno davka proste, odnosno plačujejo le 3%ni davek, je dopolnilni davek izračunati idealno, to se pravi, je podlaga za davek na samce ista, kot da bi hiša ne uživala davčne olajšave. Temu davku je podvržen oni, ki je 1. 1. 1931 dovršil 30. leto in plača višjo stopnjo tedaj, če je ta dan dovršil 35., 40. ali 50. leto, plačilo pa preneha koncem onega leta, ko je dovršil 60. leto ali ko je sklenil zakoniti zakon.

Tega davka so oproščeni duhovniki, ki se ne morejo poročiti, vojaki, inozemci, popolni invalidi in osebe v službenem razmerju, če njih prejemki ne znašajo mesečno več kot 2500 Din.

Davčna oprostitev oseb z 9 ali več otroci.

Zakon na samce vsebuje tudi določbo, da so oni davkoplačevalci, ki so imeli istočasno, ali če imajo 9 ali več živih zakonskih otrok, vseh neposrednih davkov in doklad oproščeni. Neposredni davki so: zemljarina, zgradarina, pridobnina, rentnina, družbeni davek in uslužbeni davek. Če je kdo imel recimo 9 otrok, a mu je 8. otrok umrl pred rojstvom 9. otroka, potem

ne more biti deležen te ugodnosti, ker pravi zakon, da jih je moralo živeti istočasno 9 ali več. Ako bi vdovec s 5 otroci ženil vdovo s 6 otroci, bi te ugodnosti tudi ne mogel biti deležen, kljub temu, da ima skrbeti za 11 otrok, ker nobeden od teh dveh zakoncev ni imel 9 otrok. Nezakonski otroci se tudi ne prištevajo. Pravico do oprostitve davkov mora prijaviti davčni zavezanec pristojni davčni upravi. Tej prošnji je kot dokaz o številu zakonskih otrok priklopiti izvleček iz matrik, ki se dobi pri pristojnem župnem uradu. Prošnjo ali prijavo je kolkovati s 5 D.

Družine z devetimi živimi otroci. K zgorajšnjemu članku dodajamo danes lahko še razveseljivo vest, da je finančna oblast razglasila: Družinski listi, ki se izdajajo kot dokazilo, da je družina imela ali še ima devet živih otrok, so kolka prosti, ker imajo take družine po zakonu pravico do davčne oprostitve. Na družinske izkaze pa je treba napisati: »Kolka prosto za davčno oprostitev.« S tem je družinskim očetom in materam prihranjen najmanj izdatok 70 Din. Pač pa je treba za prijavo koleka za 5 Din.

*

Vprašanja in odgovori.

V. V. v G.

Nekaj dedščine bi še moral dobiti. Pisano sicer nimamo, toda obljubljeno.

Odgovor:

Vaše žene sestra ima pravico razpolagati s svojim premoženjem kakor hoče ter seveda tudi pravico prodaje, česar ji ne morete zabraniti. Treba bo torej zlepa kaj dobiti, sodnim potom ni mogoče.

H. H. v St. A.

Lisica mi je kradla kokoši, pa sem jo vjel. Sedaj najemnik lova zahteva kožo zase. Kdo pa meni povrne škodo?

Odgovor:

Kožo od ujele lisice morate na vsak način izročiti lastniku lova, ker vas bo drugače to-

žil. Vašo škodo si pa pustite ugotoviti in jo naznanite lastniku lova. Če jo boste dokazali, jo bo tudi plačal. V pravdo se spuščati pa ne kaže, ker ne morete dokazati, da vam je ujeta lisica vse kure znosila.

K. T. v Ž.

Ena občina ima skozi tožbo kupljeni pešpot že prodani pred 25 leti. Zdaj hoče občina popraviti, posestnik pa ne pusti.

Odgovor:

Ako je pešpot občinska, ne more nikdo zabraniti, če občina isto hoče popraviti. Sicer je pa vaše vprašanje v ostalem nejasno, ker je mogoče, da je bil pešpot nekoč občinski, pa je sedaj prodan. V tem slučaju ima seveda posestnik vso pravico in lahko tudi občini prepove, pot delati na posestvu. Občina pa nasprotno lahko dokaže nujno potrebo pota, pa se dotično posestvo za pot razlasti. Kakor rečeno, je vprašanje nejasno.

I. R. v Š.

Iz Čehoslovaške bi rad naročil zdravila. Koliko znaša carina?

Odgovor:

Carina in nje visokost je odvisna od naročila. V tem slučaju je visokost odvisna od tega, kaj bi naročili. Zakaj pa zdravil tukaj ne kupujete? Ako dobite malo količino, pride kot vzorec brez carine.

Ko. K. v Sv. O.

Na vrtu imam polno bramorjev, vako jih naj preženem?

Odgovor:

Bramorje odpravite le s pridno roko. Treba je vrt globoko prekopati, najdene bramorje pobiti, poiskati gnezda in uničiti jajca in ličinke. V spomladi napravite globoke jame in jih deloma napolnite proti večeru s toplim konjskim gnojem. V poletnem času pa v skopane jame položite lonce, v katere dajte vabo — par črvov. V obeh slučajih je treba bramorje zjutraj zgodaj pobiti, da ne uidejo. Bramorji namreč ljubijo gorkoto in bodo zlezli v gnoj, ker so pa tudi požrešni, bodo iskali črve v loncih. Strupi pa niso priporočljivi, ker je to dvorezno sredstvo. Uspeh boste imeli pa le takrat, če bodo tudi vaši sosedi bramorje preganjali.

Upor proti angleški oblasti v Burmi v Indiji. Slika nam kaže angleško kolonijalno infanterijo, ki čaka v avtomobilu na povelje za napad.

A. P. o Sv. B.

Kakšne so obresti in pogoji za posojilo pri agrarni banki?

Odgovor:

Glede posojila vprašajte naravnost pri Poddružnici priv. agrarne banke v Ljubljani, kjer boste vse potrebno zvedeli.

A. P. v Sv. B.

Kako je merilo obstoja za pravico ubožnih spričeval pri malih posestnikih?

Odgovor:

Glede ubožnih spričeval je merilo za izstavljanje, ako ne plačate več kot 20 Din neposrednega davka. Oproščeni pa ste le taks.

A. S. v H.

Moj sin se je že 13 mesecev učil trgovstva, nakar ga je trgovec nagnal. Učne pogodbe ni bilo. Zdaj pa sin ne more drugje stopiti v trgovino. Ali lahko iztožim dnevnice?

Odgovor:

Ako niste imeli pogodbe s trgovcem, imate samo pravico do spričevala za 13 mesecev, če je bil sin prijavljen pri trgovskem gremiju, če pa ne, pa prijavite trgovca pri pristojnem trgovskem gremiju, kjer mu bodo naložili primerno kazen. Sodno postopanje opustite, ker nima pravice sinko do odškodnine. Če dobite spričevalo in še sin danes ni prekoratil starosti 19 let in 3 mesecev, ga lahko sprejme drugi trgovec. Sicer pa lahko gremij napravi izjemo. Obrnite se torej na pristojni gremij radi sprejema.

L. K. v H.

Notar mi je napravil neko pogodbo. Visoko je računal. Advokat bi manj. Ali se da kaj napraviti?

Odgovor:

Notar vam je za pogodbo računal po tarifi, ki jo imajo. Če pa kateri odvetnik računa manje, je to njegova stvar, če vam kaj popusti. Notarja prisiliti k temu, ko je delo že izvršil, je nemogoče.

L. K. v H.

V eni občini stane hišna tablica 12 Din, v drugi 25 Din, kako je to?

Odgovor:

Vsaka občina ima pravico tudi brez dovoljenja lastnika nabiti hišno številko in za to zahtevati primerni znesek za stroške in delo ob vsakem času. Različne občine računajo to različno.

L. K. v H.

Ali lahko zahteva župan 1 Din za svoj podpis pri podaljšanju živinskega potnega lista?

Odgovor:

Za sebe ne sme računati, če pa računa za občino, je to v občinskem proračunu in pri občinskih sejah tako sklenjeno.

P. R. v B.

Imam kravo, ki je tele povrgla. Tele sem prodal, krava je pa zelo občutljiva ter ne pušči molzti, zdaj pa ji je tudi mleko minilo.

Odgovor:

Ker je krava najbrže kožno bolana in je takih boleznih več vrst, boste že morali kravo pokazati živinozdravniku, da on najde bolezen in vam nasvetuje zdravlila.

»Inficin« kot sredstvo proti ščurkom.

Prijatelj našega lista nam piše, da je prašek »Inficin« sredstvo za uničevanje ščurkov. Dohi se v drogerijah. Ker smo že v predzadnji številki med vprašanji in odgovori navedli neko sredstvo, navajamo tudi še to.

Odgovor:

Gasilni aparat ste morali tekom treh dni izvržiti staviti na razplago, sedaj je prepozno. Svarenja pred nakupom pa ne moremo pri-

občiti, ker nečemo priti s sodnijo v stisk. Povemo samo to, da nikar ne verujte vsakemu agentu!

Svinjska kuga. Po podatkih banskih uprav za čas od 1. do 15. januarja vlada svinjska kuga v naši državi v 130 občinah s 622 okuženimi dvorišči. Ta kuga se pojavlja pri nas večidel v poodnih slučajih, izvzemši nekih okuženih krajev v področju Moravske in Dunavske banovine, in to v onih krajih, kjer se redi mnogo svinj, kjer se svinje gonijo na skupni pašnik in se tako med sabo pomešajo. Ta opasna svinjska bolezen se pojavlja v veliki meri tudi v drugih evropskih državah, tudi v onih, iz katerih se uvažajo svinje v Avstrijo. V Madžarski, koja je teritorijalno mnogo manjša od naše države, vlada danes svinjska kuga v 281 občinah z 977 okuženimi dvorišči, celo v sami Avstriji, koja je teritorijalno istotako manjša od naše države in katera redi precej manj svinj, vlada ta bolezen v 87 občinah s 172 okuženimi dvorišči.

Smarje pri Jelšah. Sadjerejska podružnica je imela zadnjo nedeljo svoj občni zbor, na katerem je bil izvoljen za predsednika Ivan Novak. — Občina okolica Smarje je naročila šest novih sadnih brizgaln ali škropilnic; prispeva tudi k nabavi arborina, kakor tudi Sadjerejska podružnica toliko, da bo stal arborin le 7 Din. Vidi se, da ima občina pod podžupanom g. Turkom v resnici namen povzdigniti naše kmetijstvo. — V srezki cestni odbor je bil imenovan neki Ivan Turnšek iz Kostrivnice. Ko se je poslal dekret in vabilo k proračunski seji, je občina odgovorila, da ga sploh ni v občini. Občina Ponikva, ki ima blizu 20 km banovinskih cest, in Smarje okolica sploh nista zastopani.

Deske, štuke, štafelne, late, lepe krajnike in vinogradno kolje prodaja Gnilšek, Marihor, Razlagova ulica 25.

*

O perutninskih boleznih.

Pri domači perutnini se pojavijo najrazličnejše bolezni, nalezljive, ozdravljive in neozdravljive. Najbolj nevarne so: perutninska kolera, tifus, jetika in davica.

Na kolero

Obolijo lahko vse vrste domače perutnine. Žival pogine nagloma kar čez noč ali po daljšem bolehanju. Pri tem je žival počasna, ne žre, težko sope, ima vročino, drisko ter vidno hujša, blato je belorumeno, pozneje zelenkasto in pomešano s krvjo.

Pri raztelesenju je opaziti na srcu krvave pike, na jetrah rumene pike, čreva so vneta.

Bolane živali je treba takoj, ko jih opazimo, pobiti in trupla sežgati. Še zdrave živali je premestiti v čist, neokužen hlev in nato kar po vrsti pod nož in v lonec. Kurnico in vso posodo, iz katere so kokoške jedle in pile, je razkužiti s 5% kreolinovo raztopino,

stene kurnice je prebeliti z apnenim beležem, kateremu je primešan kreolin.

Tifus.

Obolijo piščanci, kokoši, race, pure in fazani. Piščančki dobijo kuštravo perje, peroti puste viseti, težko dihalo, ne žro, imajo drisko, mnogokrat nastopi krčevita smrt. Enkrat okužen, lahko poginejo zaporedoma vsi piščančki. Preostali zaostajajo v rasti, ostanejo pa okuženi in prenašajo bolezen naprej. Okužene kokoške nesejo nerodno, zlivajo jajca, včasih poginejo kar nagloma.

Pri raztelesenju je opaziti pri piščancih vnetje črev ter rumenkaste pike na srcu, jetrih in pljučah. Kokoši imajo nepravilno razvite rumenjake v jajčniku ter je opaziti spremembe na srcu in na jetrah.

Vse bolane hirajoče živali je takoj ubiti in trupla sežgati. Kurnico je temeljito razkužiti. Ostale domnevno še zdrave živali niso več uporabljive za plemo, tudi niso jajca uporabljiva za valjenje, ker se bolezen prenese od petelina na kokoš in na jajce, od jajca na piščec, po blatu se okužijo vsa piščeta. Bolezen se tako širi kar naprej ter lahko ugonobi perutnino cele vasi.

V slučaju pojava te bolezni je najbolj priporočljivo, da se bolane živali takoj uničijo, na videz zdrave pa pravočasno zakoljejo in porabijo.

Tuberkuloza (jetika),

na kateri zbolijo kokoši, pure, golobi, papige, kanarčki, divja perjad, redkeje vodne ptice (gosi in race), se razvije zelo počasi. Prve mesece po okuženju se bolezen ne opazi. Ščasoma žival še bolj shujša, ima blede rožo, ne nese jajc, semtertja dobi drisko in ohromi.

Pri raztelesenju vidimo na jetrih, vranici (slezenu) in črevah, včasih tudi na drugih organih, belorumene pike razne velikosti.

Bolane živali je takoj ločiti od zdravih, kurnico pa temeljito razkužiti. — Najvarnejše je, vso perutnino polagoma zaklati in porabiti, ker se bolezen vleče leta in leta ter povzroči veliko škodo. Perutninska jetika je prenosljiva na domače živali, posebno na svinje, in tudi na človeka.

Davica.

Vzrok ji je prehlad. Jezik, kljun in grlo so obloženi z rumeno sluzo. Izcedek zamaši nosne odprtine, žival hropeče diha, očesi zatečejo, trepalnice so zalepljene z gnojno tekočino.

Težko obolele živali je pobiti in truplo sežgati. Lažji slučajji so ozdravljivi. Predvsem je držati živali v suhem, toplem prostoru ter jih varovati pred prepihom.

Vse omenjene bolezni so nevarne in lahko ugonobijo pri nepazljivosti vso perutnino velikega okoliša. Obolele živali zdraviti, ni svetovati, ker je zdravljenje skoraj brezuspešno. V vsakem slučaju je najboljšo, da takoj pobijemo bolane živali ter njih trupla sežgemo. Na videz še zdrave živali spravimo v čist in zdrav prostor, kurnico razkužimo prav temeljito. Perutnino zakoljemo in uporabimo v doglednem času, da imamo še vsaj nekaj koristi od nje.